

Jouko Martikainen

Vanha Härkätie 48, 21410 Vanhalinna

Herramme Jeesuksen Kristuksen ristintie

Perinteinen ristintiesarja keskittyy ristin kantamiseen. Tämä suunnitelma taas rakentuu malja-aiheen pohjalta. Tämä tarkoittaa sitä, että Herra Kristus ottaa Getsemanessa juotavakseen Jumalan vihan maljan. Se muuttuu hänen ristintiellään meille Emmauksessa siunauksen maljaksi.

1. Getsemanen malja

Herramme ristintien ensimmäinen pysähdyspaikka (asema, statio) on Getsemane: "Suuressa tuskassaan Jeesus rukoili yhä kiihkeämmin, niin että hänen hikensä oli kuin veripisaroi- ta, jotka putosivat maahan" (Luuk. 22:44).

Öljymäen rinte- en alaosassa sijaitsevan luolan läheisyydessä Vapahtaja heittäytyi maahan kauhun kouristamana. Herramme tuska aiheutui "maljasta", joka hänen tulisi juoda: "Isä, jos tahdot, niin ota tämä malja minulta pois. Mutta älköön toteutuko minun tahtoni, vaan sinun" (Luuk. 22:42). Jeesus on keskellä hirveää kiusausta. Yön turvin hän olisi voinut väistyä huomaamatta Jerikon suuntaan ja paeta Daavidin tavalla kaupungista tulevia vangitsijoitaan autiomaahan (vrt. 2. Sam. 15:23). Vain kymmenen minuutin nousu ylös Öljymäen rинettä, eivätkä he olisi häntä enää tavoittaneet. Sielun tuska ei liene yksin aiheutunut kiusauksesta väistyä pois ristintieltä. Sen varsinainen syy oli itse malja, joka voinee tarkoittaa vain profeettojen kuvaamaa Jumalan vihan maljaa (esim. Jes. 51:17 ja 22). Israelin vihollisten, jopa Israelin itsensä olisi ollut se juotava. Jumala ilmoittaa kuitenkin ottavansa sen pois Jerusalemin kädestä ja antavansa sen omalle Pojalleen juotavaksi. Sen vastaanottaminen järkyttää Herran Kristuksen veren hieken asti. Kuka tätä enää voi käsittää? Jumala, Isä, ojentaa vihansa maljan Pojalleen. Poika, Herra Kristus, on järkyttynyt, mutta suostuu silti ottamaan sen vapaaehtoisesti ja juomaan sen tyhjäksi viimeistä pisaraa myöten.

2. Vangitseminen

Getsemanen rukoustaistelussa Jeesus odotti saavansa tukea oppilailtaan. Hän toivoi heidän osallistuvan hänen rinnallaan tähän tuskan hetkeen. Opetuslapset olivat epäilemättä uupuneita pitkän päivän ja ehkä myös runsaan pääsiäisaterian takia. Kahdesti hän kävi pyytämässä heitä rinnalleen. Kolmannella kerralla saapuivat jo hänen vangitsijansa (vrt. Mark. 14:32–44). Vasta silloin Pietari yrittää ryhtyä puolustamaan Mestariaan. Jeesus on voittanut kiusauksen, suostunut ristintielle ja ojentaa miekkaan tarttuvaa Pietaria: "Kun Isä on tämän maljan minulle antanut, enkö minä joisi sitä"? (Joh. 18:11)

Myös Juudas tiesi sen paikan, missä Herra Kristus oli oppilaineen tuona kohtalokkaana yönä. Näin siksi, "koska Jeesus oli monesti ollut siellä opetuslastensa kanssa" (Joh. 18:2). Hänen "puutarhakoulunsa" oli kaikesta päättäen yksi Öljymäen rinte- en luolamaisista syvennyksistä, johon Juudas kiinniottajien kanssa saapui. Se tarjosi erinomaisen viihtyisän ja huomaamattoman vetäytymispaikan rabbille oppilaineen. Herramme astuminen esille - ehkä välähdyksenomaisen jumalallisen mahdollisuuden kehystämänä - luolasyvennyksestä selittää osaltaan sen, miksi kiinniottajat kaatuvat maahan. He yllättyvät täysin äkisti heidän eteensä ilmestyvää miestä, joka

Jumalan tavalla ilmoittaa heille itsensä: "Minä se olen" (vrt. Joh. 18:3–8).

3. Kuulustelu ylipapin palatsissa

Getsemanen puutarhasta vangitsijat ja Vangittu kulkivat soihtujen valossa parin kilometrin matkan ylipapin palatsiin Daavidin kaupungin lounaiskulmaan. Hannas, sen vuoden ylipappi, joka ei voinut olla tietämätön siitä välikohtauksesta, jonka Jeesus oli aiheuttanut temppelissä, kun Hän oli ruoskien ajanut ulos temppelialueelta uhrieläinten myyjät ja kaatanut kumoon rahanvaihtajien pöydät, nämä kaksi olivat nyt kasvotusten. Lopullinen välienselvittely alkoi. Hannaan tehtävänä oli alustavan kuulustelun suorittaminen. Suuressa neuvostossa asian käsittely tapahtui aina suullisesti. Todistajat olivat samalla syyttäjiä. Hän aloitti kuulustelun kyselemällä yleisesti Jeesukselta hänen opistaan ja opetuslapsistaan. Vastauksessaan Jeesus ilmoittaa aina toimineensa julkisesti. Temppelipoliisin mielestä Jeesuksen vastauksesta puuttui ylipapille osoitettavaa nöyryyttä. Niinpä hän löi Jeesusta kasvoihin (Joh. 18:20–23). Vapahtaja asettaa poliisin heti vastaamaan teon oikeellisuudesta: "Sappir mellet. Lmana mbaitan - Kauniisti puhuin. Miksi löit minua?" (Syrus Sinaiticus)

Hannaan paikalle kutsumien todistajien lausunnot olivat keskenään ristiriitaisia. Syytetty olisi pitänyt vapauttaa ja asia olisi rauennut.

Silloin Hannas astuu keskelle (Matt. 14:60: eis meson). Näin siksi että suuren neuvoston jäsenet istuivat puoliympyrän muodossa, puheenjohtaja ympyrän vapaaksi jäävässä puoliskossa yksinään. Jeesus ilmeisesti seisoi lähempänä neuvoston jäseniä. Hannas tulee siis puheenjohtajan paikalta Jeesuksen luokse ja vaatii häneltä vastausta esitettyihin syytteisiin. Herramme vaikkenee. Sen jälkeen Hannas kysyy uudelleen: "Oletko sinä Messias, sen Ylistetyn Poika?" Jeesus vastaa: "Olen, ja te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvien keskellä" (Mark. 14:61–62).

Tutkimuksessa on lähes loputtomasti pohdittu sitä, miksi Hannas saattoi pitää Jeesuksen tunnustusta Jumalan herjaamisena ja repäisee siksi vaatteensa. Näin ylipapin tuli aina tehdä, jos joku herjasi Israelin Jumalaa. Ylipapin johtopäätös ja menettely osoittautuvat kuitenkin johdonmukaisiksi ns. Temppelikäärön valossa. Se on Qumranin tuolista löydetyistä käsikirjoituksista pisin (8,5 m). Sen 64. palsta sisältää kohdan, joka käyttää vapaasti 5. Moos. 21. luvun jakeita 22–23:

Jos joku panettelee kansaansa ja luovuttaa sen pakanakansalle ja tekee siten pahaa kansalleen ripustettakoon hänet puuhun, kunnes hän kuolee. Se tapahtukoon kahden tai kolmen todistuksen pohjalta. Hän kuolkoon ja ripustakoot he hänet puuhun. Jos joku on tehnyt kuolemantuomion ansaitsevan rikoksen ja pakenee pakanakansojen keskelle kirottuaan kansansa ja israelilaiset, sinun on hänetkin ripustettava puuhun ja hän kuolkoon) (vrt. Ap. t. 9:1!). Hänen ruumiinsa älköön jääkö riippumaan puuhun yöksi. Sinun on haudattava hänet samana päivänä, sillä puuhun ripustettu on Jumalan ja ihmisten kiroama. Älä saastuta maata, jonka saat perinnöksi.

Näin Jeesus todettiin Jumalan kiroajaksi, joka on ripustettava puuhun kuolemaan eli hänet on ristiinnaulittava (Joh. 19:7 ja 15).

4. Ja kukko lauloi!

Kaikkien evankeliumien mukaan Pietari kielsi kolme kertaa Herransa tuona kohtalokkaana yönä.

Johanneksen mukaan "toinen opetuslapsi", joka oli ylipapin tuttu, auttoi Pietaria pääsemään Kaifaan palatsin sisäpihalle, jonka portilla kontrolloitiin sisään tulevat. Vartijatyttö halusi varmistua Pietarin luotettavuudesta ja kysyi häneltä: "Et kai sinäkin ole tuon miehen opetuslapsia?" (Joh. 18:15–17). "En ole", vastasi Pietari. Tämä pieni hätävalhe ei liene sen kummemmin huolettanut häntä. Olihan kysyjä vain portinvartijatytön. Pietari siirtyi keskelle pihaa sytytetyn hiilivalkean lämpöön - ja loisteeseen, jolloin lähimpänä olevat saattoivat paremmin tarkkailla hänen kasvopiirteitään. Tulen ääressä lämmittelevät miehet kysyvätkin Pietarilta portinvartijatytön tavoin: "Et kai sinäkin ole hänen opetuslapsiaan?" Tilanne kävi Pietarille tukalaksi. Hän oli todellakin "niin kuin Pietari hiilivalkealla". Kaiken lisäksi sen miehen sukulainen, jolta hän oli sivaltanut miekallaan pois korvan, esittää tiukentuvassa sävyssä: "Kyllä minä näin sinut siellä puutarhassa hänen seurassaan" (Joh. 18:25–27). Pietari kieltää sadatellen, ja väistyy hiilivalkealta portin ulkopuolelle itkemään kuultuaan kukon laulavan.

Pietarin toiminta tuona yönä osoittaa sen syvän hämmennyksen, johon koko opetuslapsijoukko joutui kiirastorstai-iltana. He eivät aikaisemminkaan olleet ymmärtäneet Mestarinsa päättäväisyyttä kulkea Jumalan rakkauden uhrیتietä. He kaikki, Juudas ehkä etenkin, odottivat tapahtuvan ihan jotakin muuta, jotain sellaista, jonka loisteeseen olisi ollut mukava astua. Hiilivalkean loisteessa paljastuu heistä parhaimmankin, Pietarin, valmistautumattomuus siihen sysipimeään järkytykseen, johon he joutuivat Mestarin käydessä päättäväisesti pukeutumaan koko ihmiskunnan pahuuteen.

5. Herodeksen edessä ivattavana

Roomalaisaikana Suuri neuvosto ei saanut langettaa kuolemantuomiota, "ius gladii" eli "miekan oikeus" oli vain roomalaisviranomaisen asia. Siksi Neuvoston oli annettava Jeesuksen tapaus Pilatuksen käsiteltäväksi. Jo alustavan kuulustelun jälkeen Pilatusta alkaa ilmeisesti vaivata tunne siitä, että hänen pitäisi tuomita kuolemaan mies, jonka syyllisyydestä hän ei ollut vakuuttunut. Hän lienee epäillyt myös ylipappien motiiveja Jeesusta vastaan. Kuultuaan, että Jeesus oli Galileasta, hän lähettääkin hänet Herodes Antipaksen luo ja toivoo siten pääsevänsä eroon hankalasta ratkaisusta.

Pääsiäisjuhlan ajaksi Herodeskin oli tullut Jerusalemiin hallitusalueensa pää-kaupungista Tiberiaasta, jonka hän oli rakennuttanut suojelijansa keisari Tiberiuksen kunniaksi ja nimiseksi. Nämä kaksi miestä olivat kyllä aikaisemminkin kuulleet toisistaan. Jeesus kutsui häntä kerran "ketuksi" (Luuk. 13:32). Herodes oli nimittäin surmauttanut Johannes Kastajan, Herramme sukulaisen ja "edellä juoksijan". Syy siihen oli Herodeksen toinen avioituminen. Nyt siis tämä "kettu" ja Herra Jeesus Kristus olivat kasvotusten.

Herodes Antipas astui esille loisteliaaseen vastaanottosaliin, josta ei puuttunut mitään, mitä ihminen voi toivoa itselleen, seurassaan muutama henkivartija ja virkamies. Heidän edessään oli pahasti mukiloitu Herra Kristus. Herodes oli odottanut joskus tapaavansa nasaretilaisen ihmeidentekijän, josta hän oli ymmärrettävästi kuullut jo paljon. Häntä kiehtoivat etenkin Herramme ihmeet. Ehkäpä hän pyysi Jeesusta tekemään jonkun "taikatempun". Sitä hän odotti turhaan. Turhaan hän myös odotti saavansa edes vastausta Kuulusteltavaltaan. Jeesus vaikenä. Mukana seuranneet ylipapit ja lainopettajat (Luuk. 23:10) tekivät kyllä parhaansa syytösten esittämiseksi. Jeesuksen vaikeneminen alkoi kuitenkin ilmeisesti kiusata Herodesta. Hän näyttää pitäneen Herramme jotenkin mielenvikaiseen rinnastettavana ja puetutti hänet siksi narrin pukuun ja lähetti takaisin Pilatuksen luokse. Hänen oli syytä pelätä kotimaakuntansa asukkaiden reaktioita eikä hän ehkä siitäkään syystä halunnut ottaa vastuuta Jeesuksen kohtalosta. Pilatusta

Jeesuksen lähettäminen Herodeksen luokse hyödytti kyllä siten, että hyvät suhteet Herodekseen vahvistivat hänen omaa asemaansa Roomassa, jonne Herodeksella oli mitä parhaimmat yhteydet. Mutta itse hankala ratkaisu, Jeesuksen kohtalo, oli uudelleen hänen edessään!

6. Ruoskinta

Uusikaan kuulustelu ei antanut Pilatukselle selvyyttä siitä, mihin Jeesus oli syylistynyt. Hän meni palatsinsa ulkopuolelle jääneiden Jeesuksen syyttäjien luota sisälle ja kutsui Jeesuksen eteensä: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?" Jeesus palautti kysymyksen hänelle takaisin: "Itsekö sinä niin ajattelet, vai ovatko muut sanoneet minusta niin?" (Joh. 18:33–34) Tällainen hengen vapaus alkoi sekä hermostuttaa että suututtaa Pilatusta. Siksi Jeesuksen tapaus saa hänet perin juurin levottomaksi (Joh. 19:8). Jeesus oli kyllä tunnustanut olevansa "kuningas". Hänen kuninkuutensa ei kuitenkaan ole tästä maailmasta. Jeesus puhuu hänelle kuitenkin tavalla, joka viime kädessä koettelee Pilatuksen oman valta-aseman perusteita (vrt. Joh. 19:8–12). Pilatus lienee tässä vaiheessa tehnyt suunnitelman vapauttaakseen Jeesuksen. Hän ruoskituttaisi Jeesuksen ja asettaisi hänet sitten pääsiäisprivilegionsa (privilegium paschale) toiseen vaakakuppiin ja toiseen äskettäin kiinniotetun terroristin, Barabbaan.

Pilatus kutsuu luokseen vastaavan liktorin eli "ruoskan kantajan", ja sanoo vain yhden sanan: Flagrum! Siitä liktori tiesi, mitä oli tehtävä. Hän kutsui avustajikseen toisia liktoreita. He ottivat fragrum taxillatum -nimiset ruoskat käteensä, veivät Jeesuksen tarkoitukseen varattuun tilaan, vetivät hänet käsistä ylös laipioon niin, että jalat riippuivat ilmassa noin 40 cm:n korkeudella. Ruoskissa oli tukevassa varressa kaksi remmiä, joiden kummankin päässä oli kaksi metallisillan yhdistämää, läpimitaltaan 12 mm:n lyijykuulaa. Ruoskintaa katsomaan kutsuttiin kaikki läsnä olevat sotilaat. Liktoreista toinen asettui Jeesuksen toiselle ja toinen toiselle puolen. Kumpikin aloitti ruoskinnan.

Näyttää siltä, etteivät liktorit olleet tyytyväisiä työnsä tuloksiin. Kidutuksen tehtävänä oli uhrin fyysinen ja psyykinen tuhoaminen. He eivät voineet olla huomaamatta sitä, ettei heidän uhrinsa laisinkaan valittanut, ei pyytänyt armoa eikä raunioitunut henkisesti. Hänen katseessaan on täytynyt olla vielä ruoskinnankin jälkeen sellaista henkistä voimaa, että liktorit tunsivat olonsa epämukavaksi. Siksi he - Pilatuksen nimenomaisella suostumisella, tai ainakin sietämisellä - aloittavat uuden "käsittelyn". Kaikki paikalla olevat sotilaat kutsutaan avustamaan. Jeesus puetaan johonkin punarääsyyn, hänen päähänsä painetaan "kruunu", ei laakerin lehdistä vaan Palestiinan ilkeästä piikkikasvista nimeltä Gundelia tournefortii. Sen lehtien alle jäävät piikit ovat neulanteräviä. Sotilaat teeskentelevät polvistumista Jeesuksen edessä ja läimäyttävät kukin vuorollaan häntä poskelle. Tämän jälkeen liktorit vievät Jeesuksen takasin Pilatuksen luokse.

7. Ecce homo – Katso, Ihminen!

Pilatus tuo runnellun ja häväistyn Jeesuksen palatsinsa etupylväikköön ja lausuu: "Ecce homo - Katso, Ihminen!" Tämä tarkoittanee sitä, ettei runnellusta Jeesuksesta enää olisi vaaraa Rooman vallalle Palestiinassa. Jeesusta ei enää voisi pitää "kuninkaana". Hän oli vain "ihminen". Sitten Pilatus tekee pahan virheen. Hän otaksuu, että Jeesuksen syyttäjät olisivat valinneet kahdesta "pahasta" pienemmän eli Jeesuksen eikä terroristi Barabbaan. Tässä hän arvioi tilanteen väärin. Jeesuksen piti lain mukaan kuolla, koska hän oli tehnyt itsensä Jumalan Pojaksi (Joh. 19:7). Jeesuksen syyttäjät alkavat myös vihjailla Pilatusta itseään vastaan: "Jos päästät hänet vapaaksi, et ole keisarin ystävä" (Joh. 19:12). Pilatukselle ei jäänyt muuta vaihtoehtoa kuin myöntyä Jeesuksen syyttäjien tahtoon. Jeesus ei ollut puolustautunut syytöksiä vastaan ja Pilatuksen kysymykseen,

oliko hän juutalaisten kuningas eli siis mahdollinen kapinoitsija, oli hän vastannut: "Sinä sen sanoit" (Mark. 15:2). Roomalaisen oikeuskäytännön mukaisesti tätä "hyvää tunnustusta" (1. Tim. 6:13) oli pidettävä riittävänä perusteena kuoleman tuomioon.

8. Tuomittujen kulkue

Roomalainen oikeuskäytäntö edellytti, että telotustuomio tuli julistaa virkatalon ulkopuolelle asetetulta tuomarinstuimelta. Kivipihalle (arameaksi: Gabbata, kreikaksi: Litostroton) nostetaan Pilatuksen tuomarinstuin ja Jeesus tuodaan tuomarinstuimen eteen. Liktori tai muu virkamies lukee syytekirjelmän. Se on lyhyt: Iesus Nazarenus, Rex Iudaeorum. Sitten Pilatus luultavasti sanoi Jeesukselle: "Ibis in crucem" = : "Menet ristille". Oikeuden istunto päättyy siihen. Pilatus antoi vielä ohjeet ristin päällekirjoituksesta eli tituluksista. Se on kirjoitettava kolmella kielellä: hepreaksi (tarkoittaa arameaa), latinaksi ja kreikaksi. Jeesuksen syyttäjät pitivät kuitenkin syytekirjelmää liian suoraviivaisena. He toivovat siihen lisäystä, että Jeesus itse olisi sanonut olevansa Juutalaisten kuningas. Pilatuksen vastaus osoittaa uhittelevaa harmistumista. Hän oli hävinnyt tämän erän vihaamiensa juutalaisten johtomiesten kanssa (Joh. 19:19–22).

Ristiinnaulittavilta riisuttiin yleensä vaatteet päältä ja heidän hartioilleen asetettiin "patibulum", halkaistu hirsi tai palkki, jonka keskellä olevaan syvennykseen tuomitun kaula asetettiin; Sitten kädet sidottiin siihen kiinni. Jostain syystä Jeesus puettiin ruoskinnan jälkeen uudelleen omiin vaatteisiinsa (Mark. 15:20). Syy siihen saattoi olla pelko, että kauttaaltaan haavoille lyödystä ruumiista valuisi ja haihtuisi liikaa nestettä, niin ettei tuomittu jaksaisikaan kulkea omin voimin teloituspaikalle. On myös mahdollista, että joku sotilaista tunsu sääliä Herraamme kohtaan ja teki hänelle tämän epätavallisen palveluksen.

Tavallisesti tuomitun kädet ennen liikkeelle lähtöä sidottiin tiukasti poikkipalkkiin kolmesta kohdasta: ranteesta, kyynärpäiden ja kainaloiden kohdalta. Näin tuomittu oli jo tiukasti kiinni ristinsä poikkipalkissa. Siten sidottuna hänet vain nostettiin ristinsä pystypalkkiin. Koska kädet oli tiukasti jännitetty puuhun, oli kompastumisvaara suuri, sillä ruumis ei voinut enää helposti etsiä kantamansa kuorman tasapainotilaa. Tasapainon säilyttämistä vaikeutti myös se, että vasen jalka oli sidottu nuoralla poikkipalkin vasempaan päähän ja sen oikeasta päästä vedettiin nuora edellä kulkevan vasempaan jalkaan. Näin Herraamme kanssa ristiinnaulittavat kaksi muuta ja Hän muodostivat yhteen sidotun kulkueen, joka lähti etenemään kohti vanhaa kivilouhosta nimeltä Golgata. Siellä odottivat tuomituita jo aikaisempien teloitusten jäljiltä lujasti kallioon upotetut ristien pystypuut kuin laivojen mastot.

9. Kaatuminen

Toisiinsa sidottujen tuomittujen kulkue saattoi edetä vain verkkaisesti ihmisiä tungeksivilla kaduilla. Edellä tai takana kulkevan nykäisy tai kompastuminen vaikeutti myös kahden muun kulkemista. Koko yön kestäneet kuulustelut, mukilointi ja ruoskinta olivat kuluttaneet myös Jeesuksen fyysisiä voimia. Vaikkeivät evankeliumit kerrokaan hänen kaatuneen, tekee ulkopuolisen pakottaminen hänen avukseen sen vähintäänkin todennäköiseksi. Kun tuomittujen kulkueessa patibulumin kantaja kaatui maahan, työnsi hän ehkä ensin vasemman polvensa eteen etsiäkseen tukea kaatumisessaan ja paiskautui sitten kasvoilleen katuun. Kaatumisen syy voi olla Ristinkantajan nääntyminen kuormansa alla, se saattoi olla toisen tuomitun kaatumisen aiheuttama äkillinen nykäisy yhdysnuorasta, pitkän palkin tarttumisen johonkin esteeseen, talon nurkkaan tai ohi kulkevan kantajan kuormaan.

10. Simon Kyreneläinen Ristinkantajan rinnalla

Tässä vaiheessa roomalainen sotilas, mahdollisesti teloitusyksikön päällikkö, pakottaa katuvarren katselijoista rotevan miehen apuun. Hän on tullut pääsiäisjuhille kaukaisesta pohjoisafrikkalaisesta Kyrenestä, nimeltään Simon. Hänet roomalaiset sotilaat pakottavat kantamaan Jeesuksen ristiä. Hän ilmeisesti asettui Herramme vierelle ja kantoi palkkia yhdessä Hänen kanssaan, tai Jeesuksen toinen tai ehkäpä molemmatkin kädet vapautettiin ja kuorma siirrettiin Simonen hartioille.

11. "Jerusalemmin tyttäret, älkää minua itkekö"

Kulovalkean tavoin levisi Jerusalemissa pääsiäisaattona vuonna 30 aamupäivällä kauhea tieto: Nasaretin Jeesus viedään ristille! Kansaa, etenkin Galileasta tulleet, tungeksi kulkureitin varrelle. Kun kolmen ristinkantajan kulkue ruoskiaa heiluttavien roomalaissotilaiden johtamana ja saattamana, tuli kohdalle, alkoi parta järjestä vakaimmiltakin miehiltä, jotka tunsivat Jeesuksen. Naiset aloittivat spontaanisti hautajaisitkun ja kulkivat ruoskivista sotilaista huolimatta yhä lähempänä heille rakasta Tuomittua. Huuto ja itku olivat valtavaa. Sen katkaisi kuitenkin tuttu ääni kuin taivaan Jylinä: "Älkää minua itkekö, Jerusalemmin tyttäret, itkekää itseänne ja lapsianne..." (Luuk. 23:28–31). Oli kuluva vain 40 vuotta, ja näiden sanojen ennustus kävi toteen. Herramme puhuttelee siinä "Jerusalemmin tyttäriä". Se oli sinänsä ikivanha nimitys itse Jerusalemissa, jonka lähestyvän tuhon Jeesus oli jo toisessa yhteydessä ennustanut. Hänen sanoistaan kaikuu huoli omasta kansasta ja suru sen sydämen kovuudesta, jonka tähden hän nyt kulki Pääkallon paikalle, samoin kuin jokaisen muunkin kovan sydämen tähden.

12. Ristille

Ristinkantajien kulkue tuli Golgataksi kutsutulle paikalle. Paikka oli Tempelistä lähes suoraan länteen silloisen kaupungin muurin ulkopuolella. Muurin vieressä kulki pohjoiseen johtava vilkas maantie, jota myöten pääsiäisvieraita tuli jatkuvana virtana. Nehemia oli aikanaan antanut louhia tältä alueelta kiviä ns. toiseen temppeliin. Louhinta-alueen keskelle oli jäänyt kalliokumpare, jota roomalaiset sen sijainnin vuoksi suosivat teloituspaiikkana. Golgata-nimitys johtunee kuitenkin itse kallion muodosta. Se oli "pääkallon" muotoinen. Kalliolla oli valmiina ristin pystypalkkeja aikaisempien teloitusten jäljiltä. Ristin korkeus määräytyi teloitettavan "arvon" mukaan. Jeesus naulitaan korkeavartiseen ristiin keskelle, toiset kaksi hänen kummallekin puolelleen matalampiin pystypalkkeihin.

Tuomituista ainakin Jeesus vapautetaan ensin poikkipalkistaan. Muuten häntä ei olisi voitu riisua. Palestiinan ankarimpien häveliäisyysnormien vuoksi juutalaisen miehen eräänlaiset "alushousut" lienevät jääneet hänen päälleen. Herramme komennetaan selälleen poikkipalkin päälle. Sotilaat asettavat hänen kätensä palkille ja iskevät rivakasti ratakipölyissä käytettävien kokoiset naulat läpi hänen ranteistaan.

Vapahtajamme ristin yläpäässä oli luultavasti rissa, ehkä kaksikin. Palkin keskelle kiinnitetyllä nuoralla Tuomittu lienee vedetty ensin pari kertaa aivan ristin yläpäähän asti. Sitten se laskettiin erikseen tehtyyn syvennykseen tai koloon ja vahvistettiin tapeilla. Tässä vaiheessa Ylennetyt ruumis heilui vielä ikään kuin vapaasti tuulussa. Nyt oli vuorossa jalkojen naulaus. Ne voitiin naulata pystypuuhun siten, että oikean jalan jalkapohja pantiin pitkin pystyrunkoa, vasen pantiin lievästi vinottain sen päälle ja molemmat jalat lyötiin yhdellä naulalla ja yhdellä iskulla kiinni

pystypuuhun. Herra Kristus naulittiin todennäköisesti tällä tavalla.

13. Vaatteiden arpominen

Ristiinnaulitsemisen verisen työn tekijöillä näyttää roomalaisaikana olleen se etuoikeus, että he saivat ottaa omakseen tuomittujen vaatteet. Johannes kertoo tarkasti, että sotilaat "jakoivat ne neljään osaan, kullekin sotilaille osansa" (Joh. 19:23). Näin saamme myös tarkan tiedon teloitusr ryhmän koosta. Vaikka muut vaatteet olivatkin jaettavissa neljään osaan, muodostui Jeesuksen paita, ihokas, heille ongelmaksi. Myös heidän silmissään se oli vaatteista arvokkain. Olihan se "saumaton, ylhäältä alas samaa kudosta" (Joh. 19:23). Juutalainen historioitsija Josefus kertoo, että ylipappi pukeutui valkeaan tunikaan suurissa juhlatilaisuuksissa. Evankelista Johannes antaa ymmärtää, että nyt Suurelta Ylipapilta riistettiin päältä Hänen arvonsa mukainen puku ja siitä heitettiin arpaa niin kuin siitä oli ennustettu. Korkein arvomerkki oli nyt vain kauppatavaraa pyövelien arpapelissä.

14. Äiti ja opetuslapsi

Ennen kuolemaansa Jeesus huolehtii äidistään. Kun muut hänen seuraajana seisovat kauempana (Luuk. 23:49), oli lähellä ristiä vain kaksi hänen lähimpiiristään: Maria, Herramme äiti ja rakkain opetuslapsi. Siinä määrin kuin hengitys sen salli, lausui hän näille kahdelle: "Nainen, tämä on poikasi" ja opetuslapselle: "Tämä on äitisi". Tämä osoittaa sen tavattoman hengen voiman ja uskollisuuden tehtävälleen, joka ohjasi Vapahtajamme viimeisiäkin ajatuksia ristillä. Hän ei takertunut tuskaansa, ei pahenevaan kuumeeseen, ei yhä suurenevaan vaikeuteen saada hengitysilmaa, vaan vain tehtävänsä "olla kuuliainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti" (Fil. 2:8).

Lääketieteilijät katsovat, että Jeesus kuoli n. 42 asteen kuumeeseen kauttaaltaan kuolinhien peittämänä tukehtumalla. Tämä otaksuma - niin oikea kuin se ilmeisesti onkin - ei ota huomioon sitä häkellyttävää salaisuutta, että Herramme, kaiken täytettyään, antoi itse henkensä takaisin Isälleen. Samanaikaisesti, viimeisen voiman rippeensä avulla ja hengityksen jo lopullisesti salpautuessa, hän päätti kuolla antamalla itsensä Isälleen.

15. "Isä, Sinun käsiisi!"

Johanneksen mukaan Vapahtaja naulittiin ristille puolen päivän aikaan (Joh. 19:14). Noin kolmelta iltapäivällä hän sanoi: "Minun on jano" (vrt. Ps. 22:16). Iisoppiruo'on päähän vartiosotilaat asettivat hapanviiniin kastetun sienin ja nostivat sen Jeesuksen huulille (Joh. 19:29). Tästä on pääteltävissä, että Vapahtajan jalat olivat ehkä noin kahden metrin korkeudella Golgatan kalliosta. Sitä ennen hän on huutanut syvälle helvettiin tuomitun kauhean huudon: "Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?"

Saatuaan roomalaisten sotilaiden yleisesti "taukojuomanaan" käyttämää vedellä laimennettua hapanviiniä, hän sanoo: "Se on täytetty". Tätä ennen hän kuitenkin lausui hurskaan juutalaisen iltarukouksen (Ps. 31:6): "Sinun käsiisi minä uskon henkeni". Kaikki evankeliumit kertovat yhdenmukaisesti, että Jeesus kuoli tämän jälkeen yhtäkkiä. Hän antoi pois henkensä. Tämä yllättävä asia on täysin sopusoinnussa sen kanssa, mitä Hän puhuu Joh. 10:17-18:ssa: Isä rakastaa minua, koska minä annan henkeni - saadakseni sen jälleen takaisin. Kukaan ei sitä minulta riistä, itse minä sen annan pois. Minulla on valta antaa se ja valta ottaa se takaisin. Niin on Isäni käskenyt minun tehdä."

16. Lepokammioon laskeminen

Herra Jeesus Kristus riippui ristillä noin kolme tuntia ja kuoli sitten yhtäkkiä myös Pilatuksen hämmästykseksi (Mark. 15:44–45). Ristin eteen tulevia Arimatian Joosefia, Nikodemusta ja heidän mahdollisia avustajiaan kohtasi kauhea näky: Herran Kristuksen pää, kasvot ja hartiat olivat veren peitossa. He näyttivät kuitenkin tarkoin tietäneen, kuinka Jeesus oli otettava ristiltä. Sitä varten heillä oli kaikki tarpeellinen mukanaan. Ristiltä ottaminen saattoi parhaiten tapahtua käänteisessä järjestyksessä ristille ylentämisen kanssa.

Heidän oli lisäksi pyrittävä toimimaan siten, ettei Vapahtajasta vuotaisi enää enempää verta maahan. Maahan vuotaneenkin veren he keräsivät epäilemättä tarkoin talteen ja veivät sen hautaan yhdessä Ristille Ylennetyin kanssa. Otaksun, että Herramme laskettiin pitkään hautausliinaan jo Golgatalla poikkiuusta irrottamisen jälkeen. Hänet ehkä samalla nostettiin tukialustalle, jolla hänet kannettiin n. 40 metrin päässä olevaan Joosefin hakkauttamaan uuteen hautaan. Kaikki veren tahrimat vaatteet, liinat, työkalut ja mitä hyvänsä Herramme ristin välittömässä läheisyydessä oli, vietiin juutalaisten hautauskäytännön mukaisesti hautaan. Näin siksi, että myös maahan valunut veri, jossa Vainajan sielun uskottiin olevan, oli haudattava yhdessä ruumiin kanssa.

17. Kääröksi jäänyt hikiliina

Varhaisten pyhiinvaeltajien Pyhän haudan kirkosta piirtämien kuvien mukaan Jeesus oli haudattu ns. akrosol- eli kaariholvattuun ruuhihautaan. Tällaisessa haudassa oli etukammio, josta päästiin kapeaa, vain noin puoli metriä leveästä ja noin 1,2 metriä korkeasta ovesta pohja-alaltaan 2 x 2 m ja pari metriä korkeaan sisäkammioon. Ovesta oikealla oli kallioon hakattu syvennys kooltaan n. 200 x 50 cm ja syvyys 40 cm.

Varhaisena sunnuntaiamuna haudalle kiirehtivät Pietari ja rakkain opetuslapsi eivät löydäkään Herramme hautaa tyhjänä, vaan joutuvat suuren hämmästyksen ja hämmennyksen valtaan siellä näkemästään. Toinen silminnäkiöistä, Jeesukselle rakkain opetuslapsi, kirjoittaa siitä näin evankeliumissaan, Joh. 20:5–9 (sanatarkka käännös):

"Sisälle kumartuen hän havaitsee (syvennyksen pohjalla) makaavat käärinliinat, mutta hän ei mennyt sisälle. Sitten tuli Simon Pietari, joka oli seurannut häntä, meni sisälle hautaan ja tarkasteli makaavia käärinliinoja ja hikiliinaa, joka oli ollut hänen päässään. Se ei maannutkaan muiden liinojen kanssa (syvennyksen pohjalla), vaan oli erikseen käärittynä yhdessä paikassa. Silloin tuli sisälle toinenkin opetuslapsi, joka saapui ensimmäisenä haudalle, ja hän ymmärsi ja uskoi."

Toinen opetuslapsi löytää Pietaria nopeammin ratkaisun näkemäänsä. Herramme alla ja päällä ollut pitkä liina on tasaisesti laskeutunut kallioon hakatun ruuhihaudan pohjalle. Hänen päänsä ympärillä ristillä ollut liina oli entisellä paikallaan. Kukaan ulkopuolinen ei ollut koskenut liinoihin hautaamisen jälkeen. Mutta lepokammioon laskettu Herra itse oli poissa. Hän oli lähtenyt haudastaan liinoihin koskematta.

Sanomaton riemu ja väristys valtaa rakkaimman opetuslapsen. Nyt se siis on tapahtunut! Minä hullu en ole sitä aikaisemmin ymmärtänyt. Herrani on noussut kuolleista!

18. Emmauksen malja

"Eikö sydämemme hehkunut innosta, kun hän kulkiessamme puhui meille ja opetti meitä ymmärtämään kirjoitukset? (Luuk. 24:32). Miten paljon suurempi riemu täyttikään nyt Kleopaan ja hänen toverinsa sydämen, kun he olivat ehtoateriaalla saaneet Ylösnousseelta siunatun leivän ja maljan. Kaikki oli nyt muuttunut: suru ja murhe muuttuivat riemuksi, riemuksi riemun päälle. Nyt on kaikki muu yhdentekevää tämän yhden rinnalla: Herra elää. Jeesus, Voideltu, on nyt Herra. Amen. Jumalan, Isänsä, vihan maljan juonut on nyt meille elämää pursuava Siunauksen Malja. Halleluja!